

مقدمه‌ای بر روایت درمانی

نویسنده: آلیس مورگان

مترجم: دکتر طاهره براتی

ویراستاری گروه علم و روش

تهران - ۱۳۹۷

مورگان، آلیس، ۱۹۶۵ - (Morgan, Alice)

مقدمه‌ای بر روایت درمانی / نویسنده آلیس مورگان؛ مترجم طاهره براتی؛ انتشارات گروه علمی رشد.

مشخصات نشر: تهران: رشد، ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۱۷۲ص: مصور، جدول. شابک: ۹۶۴-۶۰۰-۳۵۱-۰۹۸-۲

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا

یادداشت: عنوان اصلی: What is narrative therapy?: an easy-to-read introduction, 2000

عنوان دیگر: پیش‌درآمدی بر روایت‌درمانی موضوع: قصه درمانی (Narrative therapy)

موضوع: نوشتار درمانی (Graphotherapy)

موضوع: روان‌درمانی - روش‌شناسی (Psychotherapy -- Methodology)

موضوع: شالوده‌شکنی - مصارف درمانی (Deconstruction -- Therapeutic use)

شناسه افزوده: براتی، طاهره، ۱۳۴۵ - مترجم شناسه افزوده: انتشارات رشد

رده‌بندی کنگره: ۸ ۱۳۹۷ م ۶ ق/ ۴۸۹ RC

شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۹۰۸۳۴

رده‌بندی دیویی: ۶۱۶/۸۹۱۴

بیایید به حقوق دیگران احترام بگذاریم

دوست عزیز، این کتاب حاصل دسترنج چندین ساله‌ی نویسنده، مترجم و ناشر آن است. تکثیر و فروش آن به هر شکلی بدون اجازه از ناشر و پدیدآورنده کاری غیراخلاقی، غیرقانونی و غیرشرعی و کسب درآمد از دسترنج دیگران است، این عمل نادرست، موجب رواج بی‌اعتمادی در جامعه، بروز پیامدهای ناگوار در زندگی و ایجاد محیطی ناسالم برای خود و فرزندانمان می‌گردد.

مقدمه‌ی بر روایت درمانی

نویسنده: الیس برگان

مترجم: دکتر طاهر راتنی

ویراستاری: گروه علمی رشد

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۷ - شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: آرمانسا

مرکز نشر و بخش کتاب‌های روان‌شناسی و تربیتی

ساختمان مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، خیابان شهدای ژاندارمری، شماره ۴۱

تلفن: ۶۶۴۰۴۴۰۶

فروشگاه: میدان انقلاب، روبروی سینما بهمن، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت)، شماره ۷۲

تلفن: ۶۶۴۹۸۳۸۶ - ۶۶۴۹۷۱۸۱ - ۶۶۴۱۰۲۶۲

فهرست

۹	یادداشت ناشر
۱۳	یادداشت مترجم
۱۵	بخش اول: روایت درمانی چیست؟
۱۷	مقدمه
۱۸	امکان‌هایی برای مکالمه
۱۹	همکاری
۲۰	خلاصه
۲۱	فصل ۱: درک و زیست زندگی مان از راه روایت‌ها
۲۲	نمونه: روایت رانندگی من
۲۴	تأثیر روایت مسلط
۲۴	تجربه‌ی هم‌زمان روایت‌های متعدد
۲۵	گونه‌های مختلف روایت
۲۶	زمینه‌ی اجتماعی گسترده‌ی روایت‌هایی که در چارچوب آن زندگی می‌کنیم
۲۷	خلاصه
۲۹	فصل ۲: روایت از منظر روایت‌درمانگری
۳۰	توصیف سطحی یا تک‌لایه

۳۲.....	نتیجه‌گیری سطحی و تأثیر آن.....
۳۳.....	روایت جایگزین.....
۳۴.....	به سوی توصیف غنی و چندلایه.....
۳۵.....	برای مطالعه‌ی بیشتر.....
۳۷.....	فصل ۳: گفت‌و شنوهای عینیت‌بخش: نام‌گذاری مشکل
۴۰.....	نام‌گذاری مشکل.....
۴۱.....	چه چیزهایی را می‌توان برونی کرد و با تفکیک از شخص درمان‌جو عینیت بخشید؟.....
۴۲.....	رویکردهای فرهنگی و اجتماعی.....
۴۲.....	استعاره‌های دیگر.....
۴۲.....	حضور بیش از یک مشکل در یک زمان.....
۴۳.....	توجه به گستره‌ی وسیع‌تری از زندگی فرد.....
۴۵.....	چرا تصمیم به گفت‌و شنوهای عینیت‌بخش می‌گیریم؟.....
۴۶.....	بررسی کامل مشکل و عینیت‌بخشی به آن.....
۵۰.....	بازاندیشی در مورد رابطه با شکل.....
۵۳.....	برای مطالعه‌ی بیشتر.....
۵۵.....	فصل ۴: ردگیری تاریخچه‌ی مشکل
۵۷.....	پرسش در مورد نسبت نفوذ مشکل.....
۵۹.....	فایده‌ی این کار چیست؟.....
۶۰.....	مشکلاتی که تاریخچه‌ای طولانی دارند.....
۶۱.....	برای مطالعه‌ی بیشتر.....
۶۳.....	فصل ۵: بررسی تأثیرهای یک «مشکل»
۶۵.....	فایده‌ی این کار چیست؟.....
۶۷.....	ارزیابی تأثیر مشکل.....
۶۸.....	توجیه ارزیابی.....
۶۹.....	خلاصه.....
۷۱.....	فصل ۶: وضعیت مشکل، در پس‌زمینه: ساختارشکنی
۷۲.....	نمونه‌ای از شیوه‌ی تحلیلی ساختارشکن در گفت‌و شنوهای روان‌درمانی.....
۷۴.....	ساختارشکنی لوسی در رابطه با «تمرکز کردن».....
۷۶.....	جدایی بیش‌تر از مشکل.....
۷۹.....	فصل ۷: کشف پیامد بی‌همتا: زمانی که مشکل کم‌تأثیر یا بی‌تأثیر بوده است
۸۲.....	کشف پیامد بی‌همتا.....
۸۷.....	پرسش‌های پشتیبان.....
۸۷.....	خلاصه.....

فصل ۸: ردیابی تاریخچه و معنای پیامد بی‌همتا و نام‌گذاری روایت جایگزین	۸۹
ویژگی‌های پیامدهای بی‌همتا	۹۰
پرسش‌های چشم‌انداز عمل	۹۱
بررسی معنای پیامد بی‌همتا	۹۱
پرسش‌های چشم‌انداز هویت	۹۲
خلق روایت تازه	۹۴
راه‌های دیگر توصیف چندلایه‌ی مهارت و توانایی	۱۰۰
نام‌گذاری روایت جایگزین	۱۰۱
استفاده‌ی هم‌زمان از صورت وضعیت و روایت‌های جایگزین	۱۰۲
قدرت و استادگی دوروتی در مواجهه با «احساس بی‌ارزشی»	۱۰۲
چرا روایت جایگزین را نام‌گذاری می‌کنیم؟	۱۰۳
برای مطالعه‌ی بیشتر	۱۰۴
بخش دوم: لایه‌افزایی روایت جایگزین	۱۰۵
مقدمه	۱۰۷
فصل ۹: گفت‌وگوهای بررسی‌گری	۱۱۱
سهم متقابل	۱۱۸
خلاصه	۱۱۹
برای مطالعه‌ی بیشتر	۱۱۹
فصل ۱۰: مستندسازی درمان: اسناد، اعلامیه‌ها، گواهی‌نامه‌ها، کتابچه‌های راهنما، یادداشت‌برداری از جلسات، نوارهای ویدیویی، فرآیندها، تصویرها	۱۲۱
اسناد درمانی	۱۲۱
سند آرامش خانواده	۱۲۳
اقدامات آیور علیه هراس و برای شادمانی	۱۲۴
۱. شناخت آیور از هراس	۱۲۴
۲. اقدامات آیور علیه هراس	۱۲۵
اعلامیه‌ها	۱۲۵
گواهی‌نامه‌ها	۱۲۷
کتابچه‌های راهنما	۱۳۰
یادداشت‌برداری از جلسات و نوارهای شنیداری یا دیداری	۱۳۱
تصویرها	۱۳۴
خلاصه	۱۳۵
برای مطالعه‌ی بیشتر	۱۳۶
فصل ۱۱: درمان متکی به نامه‌نگاری	۱۳۷
قبل از فرستادن نامه	۱۳۸

۱۳۸	خلاصه‌نویسی از جلسات در قالب نامه
۱۴۱	نامه‌های کوتاه
۱۴۳	دعوت‌نامه‌ها و نامه‌هایی برای برقراری ارتباط
۱۴۵	نامه‌های رهایی از مشکل
۱۴۶	نامه‌های ارجاع
۱۴۸	خلاصه
۱۴۸	برای مطالعه‌ی بیشتر
۱۴۹	فصل ۱۲: مراسم و جشن‌ها
۱۵۰	مراسم عضوگیری سونیا
۱۵۰	مراسم شادمانی آلیرا
۱۵۱	مراسم صدور اعلامیه
۱۵۲	خلاصه
	فصل ۱۳: گفت‌وگو، گفت‌وگوشنود: پژوهش مشترک، انجمن‌ها، شبکه‌ها، شوراها
۱۵۳	گروه‌ها و تیم‌ها
۱۵۵	یارکشی در برابر مشکل
۱۵۶	گفت‌وگوشنودهای باز - عضوگیری
۱۵۷	خلاصه
۱۵۸	برای مطالعه‌ی بیشتر
۱۵۹	فصل ۱۴: گروه‌های شاهد - غیرعضو و مراسم معرفی
۱۶۱	بخش ۱: گفت‌وگوی بازنویسی آغازین
۱۶۱	بخش ۲: بازگویی روایت از زبان گروه شاهد غیرعضو
۱۶۴	بخش ۳: پاسخ اعضای خانواده
۱۶۴	بخش ۴: گفت‌وگو و شنود درباره‌ی روند درمان
۱۶۵	خلاصه
۱۶۶	برای مطالعه‌ی بیشتر
۱۶۷	نکات آخر
۱۶۹	نمایه
۱۷۳	منابع

یادداشت مترجم

نظریات جدید در رشته‌ی روان‌درمانی و مشاوره از دهه‌ی دوم دهه‌ی ۱۹۸۰ شکل گرفت. این تفکرات و نظریه‌های درمانی تاثیر بسیاری بر رابطه‌ی درمانگر و درمانجو در جوامع غربی گذاشت و ماهیت رابطه‌ی درمانی را تغییر داد. بریکر «روایت درمانی»^۱ با تلاش مایکل وایت^۲ و دیوید اپستون^۳ به عنوان رشته‌ی درمانی شناخته شد. وایت و اپستون درصدد بودند با ابتکار و خلاقیت خود، و با الهام از متفکران فلسفه مثل میشل فوکو^۴، جهان تازه‌ای به رابطه‌ی درمانگر و درمانجو باز کنند تا عوامل اجتماعی، سیاسی، و اقتصادی تاثیرگذار بر شکل‌گیری مشکل، در فرایند درمان، مورد توجه درمانگر و درمانجو قرار گیرد.

1. Narrative Therapy Practice

2. Michael White

3. David Epsen

4. Michel Foucault

بنا بر اصول این رویکرد درمانی، درمانجو نقش محوری در درمان دارد و مرکز فرایند درمان محسوب می‌شود. درمانجو کارشناس زندگی خود است؛ «مشکل» نه در درون شخص بلکه در شبکه‌ی روابط درمانجو با دیگران از جمله جامعه و فرهنگ است. درمانگر لازم است در شبکه‌ی روابط به تفاوت‌های قدرت برآمده از سن، پول، جنسیت، ترجیحات جنسی و نظایر آن توجه کند، چون این عوامل نقش تعیین‌کننده در شکل‌گیری مشکل دارند. در این رویکرد به درمانگر توصیه می‌شود با گفت‌وگوهای عینیت‌بخش، مشکل را از شخص جدا کند و به او برای بررسی و ارزیابی رابطه‌ی خود با مشکل کمک نماید. شخص در این ارزیابی، جایگاه جدیدی در مقابل مشکل می‌یابد و بر «روایت» مشکل غلبه می‌کند.

من در سال ۲۰۰۱ اولین رویکرد درمانی آشنا شدم. تجربه‌ی مثبت و سازنده‌ی من در استفاده از این رویکرد در جلسات خانواده درمانی، مرا به فکر ترجمه‌ی این کتاب انداخت. امیدوارم نظر شما هم به این کتاب مثبت باشد. در صدد هستم در آینده هم کتاب‌های دیگری در زمینه‌ی روایت درمانی ترجمه کنم.

دکتره راتی، مشاور زناشویی و خانواده^۱

آوریل ۲۰۱۷